

PROGRAMSENSORRAPPORT FOR BACHELOR OG MASTER-PROGRAMMENE I PEDAGOGIKK VED UIB

INNLEDNING

Dette dokumentet utgjør min første programsensorrappport for bachelor og masterprogrammene i pedagogikk ved UiB.

Oppdraget fra programansvarlig var å foreta en gjennomgang av emnebeskrivelser og pensumlister på bachelor- og masterprogrammet og å vurdere den faglige profilen og sammenhengen i bachelor- og masterprogrammet. Oppdraget ble konkretisert gjennom følgende nøkkelspørsmål:

- Er det en viss sammenheng i programmet eller spriker det i alle retninger?
- Er det noen ting det legges for mye vekt på eller for lite vekt på, eventuelt sammenlignet med tilsvarende program andre steder i Norge?
- Er det noen opplagte mangler eller ting som bør forbedres, f.eks. viktige tema som ikke behandles?

For å foreta denne gjennomgangen har jeg hatt tilgang til følgende dokumenter:

- Kvalitetshandboka
- Studieplan for MAPS-PED Masterprogram i pedagogikk
- Studieplan for BAPS-PED Bachelorprogram i pedagogikk
- Emnebeskrivelser og litteraturlister for følgende emner:
 - PED110: Innføring i pedagogikk
 - PED111: Pedagogisk filosofi (15 sp)
 - PED112: Pedagogiske perspektiv på læring (15 sp)
 - PED114: Utdanning i eit samfunn i endring (15 sp)
 - PED115: Skulens læringsmiljø
 - PED211: Læring og pedagogiske prosessar (15 sp)
 - PED212: Bacheloroppgåve i pedagogikk (15 sp)
 - PED311 Pedagogisk filosofi (15 sp)
 - PED312 Forskingsmetode (15 sp)
 - PED313 Kunnskap og kunnskapsprosessar (15 sp)
 - PED314 Fordjuping og prosjektplan (15 sp) (kun emnebeskrivelse)
 - PED321: Pedagogisk filosofi, IKT
 - PED322: Forskingsmetode, IKT
 - PED323: Kunnskap og kunnskapsprosessar, IKT
 - PED324: Fordjuping og prosjektplan, IKT

- PED395 Masteroppgåve i pedagogikk (60 sp)
- PED396: Masteroppgåve i pedagogikk, IKT
- PSYK202: Metode (15 sp)

Jeg har i det følgende tatt utgangspunkt i at et studium i disiplinfaget pedagogikk skal gi flere former for kompetanse. Disse kan for eksempel systematiseres i forhold til overskriftene *substanskompetanse*, dvs. innsikt om pedagogiske tema og problemstillinger på pedagogikkfeltet, *analytisk kompetanse*, som blant annet handler om å ha innsikt i begreper og teoretiske tilnærminger og å kunne anvende dette for å analysere problemstillinger på pedagogikkfeltet, *metodekompetanse*, altså innsikt i hvordan man kan finne svar på slike problemstillinger gjennom empiriske undersøkelser og som også gjør en i stand til å vurdere og forstå forskningslitteratur, og til slutt, *formidlingskompetanse*. Jeg har brukt dette som 'mål' når jeg har lest gjennom studieplanene og pensumlistene for bachelorprogrammet og masterprogrammet i pedagogikk.

BACHELORPROGRAMMET OG MASTERPROGRAMMET I PEDAGOGIKK

I en studieplan skal det fremgå hvilke kunnskaper, ferdigheter og kompetanse studentene skal ha ved sluttført studium og hva slags kompetanse utdanningen gir i forhold til videre studier og/eller yrkesutførelse. Studieplanen for bachelorprogrammet og masterprogrammet i pedagogikk er delt inn i en rekke avsnitt (se tabellen nedenfor), og i denne rapporten fokuseres det spesielt på "Mål og innhold" og "Læringsutbytte".

BACHELORPROGRAMMET	MASTERPROGRAMMET
- Namn på grad	- Namn på grad
- Omfang og studiepoeng	- Omfang og studiepoeng
- Fulltid/deltid	- Fulltid/deltid
- Undervisningsspråk	- Undervisningsspråk
- Studiestart - semester	- Studiestart - semester
- Mål og innhold	- Mål og innhold
- Læringsutbytte	- Læringsutbytte
- Opptakskrav	- Opptakskrav
- Innføringsemne	- Obligatoriske emne
- Obligatoriske emne	- Rekkefølge for emne i studiet
- Tilrådde valemne	- Undervisningsmetodar
- Rekkefølge for emne i studiet	- Vurderingsformer
- Delstudium i utlandet	- Karakterskala
- Undervisningsmetodar	- Vitnemål og vitnemålstillegg
- Vurderingsformer	- Grunnlag for videre studium
- Karakterskala	- Relevans for arbeidsliv
- Vitnemål og vitnemålstillegg	- Evaluering
- Grunnlag for videre studium	- Programansvarleg
- Evaluering	- Administrativt ansvarleg
- Programansvarleg	- Kontaktinformasjon
- Administrativt ansvarleg	
- Kontaktinformasjon	

FRA STUDIEPLANEN FOR BACHELORPROGRAMMET I PEDAGOGIKK, UNIVERSITETET I BERGEN:

Mål og innhald

Utdanning, kunnskap, læring og undervisning er sentrale tema i bachelorprogrammet i pedagogikk. Dette er tema som ikkje berre er viktige i tradisjonelle utdanningsinstitusjonar, men og i arbeids- og samfunnslivet generelt. Studiet tar opp desse tema og drøfter dei filosofisk, teoretisk og i lys av samfunnsendringar.

Målet med programmet er å fremje studentane sin kunnskap, forståing og handlingskompetanse knytt til pedagogiske utfordringar og praksisar. Det skal kvalifisere studentane til å organisere, gjennomføre og vurdere formidlings-, opplærings- og undervisningstiltak i utdanningsinstitusjonar, bedrifter og organisasjonar.

Læringsutbyte

Kandidaten skal ved avslutta program ha følgjande læringsutbyte definert i kunnskapar, dugleikar/ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar:

Kandidaten

- har kunnskap om og forståing for sentrale tema innan fagområdet pedagogikk.
- har kunnskap om og forståing for fagområdet sin eigenart og historie.
- har kjennskap til relevante fag- og yrkesetiske problemstillingar.
- kan halde seg oppdatert på fagområdet pedagogikk.

Ferdigheiter:

Kandidaten

- kan analysere og reflektere over spørsmål og tema knytt til læring og utdanning.
- kan nytte fagstoff i planlegging, implementering, vidareutvikling og vurdering av opplærings- og utdanningstiltak.
- kan søke, behandle og vurdere kunnskap og informasjon kritisk.

Generell kompetanse:

Kandidaten

- kan skrive ein resonnerande tekst og beherske fagområdet sine normer for dokumentasjon.
- kan arbeide både sjølvstendig og saman med andre i ei gruppe.
- kan utføre prosjektbasert arbeid og planlegge og gjennomføre arbeidsoppgåver som strekker seg over tid.
- kan kommunisere om og formidle faglege tema både skriftleg og munnleg.

FRA STUDIEPLANEN FOR MASTERPROGRAMMET I PEDAGOGIKK, UNIVERSITETET I BERGEN:

Mål og innhald

Målet med masterprogrammet er at studentane skal få inngående kunnskap om og sjølv utvikle forskingsbasert pedagogisk kunnskap. Innhaldet i programmet er knytt til forskingsområda ved Institutt for pedagogikk.

I den første delen av studiet står samanhengen og spenninga mellom ulike kunnskapsformer, læringssyn, utdanningspolitikk og pedagogiske praksisar sentralt. Desse samanhengane og spenningane vil bli belyst og drøfta både som aktuelle samfunnsfenomen og som grunnleggande pedagogisk-filosofiske problemstillingar. Sentrale pedagogiske tema som læring, kunnskap og utdanning, blir belyst og drøfta i ulike kontekstar som for eksempel utdanningsinstitusjonar, forvaltning, bedrifter og organisasjonar. Studiets andre del skal kvalifisere studentane til å planlegge og gjennomføre eit sjølvstendig vitskapleg arbeid (masteroppgåve tilsvarande 60 studiepoeng). Dette inneber og kompetanse til å vurdere pedagogisk forskings- og utviklingsarbeid.

Samla sett skal studiet kvalifisere studentane til pedagogisk forskingsarbeid, samt å planlegge, vurdere, analysere og lede pedagogiske prosessar i utdanningsinstitusjonar, forvaltning, bedrifter og organisasjonar.

Læringsutbytte

Ein kandidat som har fullført utdanninga forventast å ha oppnådd følgjande læringsutbytte, definert i kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskap:

- Kandidaten har avansert kunnskap innan fagområdet pedagogikk, og spesialisert innsikt i det området som masteroppgåva omhandlar
- Kandidaten har avansert kunnskap om fagets historie, tradisjon, eigenart og plass i samfunnet
- Kandidaten har inngående kunnskap om fagområdets vitskaplege teoriar og metodar

Ferdigheiter:

- Kandidaten kan analysere pedagogiske spørsmål og problemstillingar
- Kandidaten kan nytte pedagogisk kunnskap på nye område der pedagogikk er relevant
- Kandidaten kan formidle faglege problemstillingar, analysar og konklusjonar innanfor fagområdet både skriftleg og munnleg
- Kandidaten kan gjennomføre eit sjølvstendig avgrensa forskingsprosjekt under rettleiing, og i tråd med gjeldande forskningsetiske normer

Generell kompetanse:

- Kandidaten kan bruke relevante metodar for forskning på ein sjølvstendig måte
- Kandidaten kan arbeide sjølvstendig med praktisk og teoretisk problemløysing
- Kandidaten kan medverke til nytenking og innovasjonsprosessar

VURDERING

Mål- og innholdsbeskrivelsene i studieplanene for bachelorprogrammet og masterprogrammet i pedagogikk viser både at det er en sammenheng mellom studieprogrammene og at programmene sammen vil gi en progresjon i forhold til nivå og fokus, spesielt gjennom vektleggingen av forskningsorienteringen i masterprogrammet. I studieplanene framstår vektleggingen av den filosofiske eller pedagogisk-filosofiske synsvinkelen som sterkere i disse programmene enn tilfellet er ved tilsvarende programmer ved UiT, UiO og NTNU – i alle fall slik dette kan leses av programmenes overordnede studieplaner, og sånn sett framstår bachelorprogrammet og masterprogrammet i pedagogikk ved UiB med en relativt klar faglig profil.

I studieplanene for bachelorprogrammet og masterprogrammet i pedagogikk er læringsutbyttet som skal oppnås etter gjennomført utdanningsprogram systematisert i forhold til kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. I studieplanene er 'kunnskaper' og 'ferdigheter' relativt knapt beskrevet, spesielt i bachelorprogrammet, mens punktet om generell kompetanse er noe mer utfyllende og også konkretisert i større grad.

Når det gjelder punktet om kunnskaper, kan det være en mulighet å konkretisere dette noe mer, for eksempel gjennom å presisere at det er snakk om kunnskap om og forståelse av sentrale temaer innen fagområdet pedagogikk knyttet til de prosessene vi er mest opptatte av i pedagogikkfaget – oppdragelse, undervisning, sosialisering, læring, danning.

I studieplanen for bachelorprogrammet kan det med fordel tas med i teksten at kandidaten skal ha kunnskap om sentrale begreper og teorier innenfor det pedagogiske fagfeltet. Det samme gjelder for kunnskap om metode/metodiske tilnærminger i pedagogikkfeltet. I studieplanene for masterprogrammet, som er langt mer forskningsorientert, er begge punktene inkludert.

Når det gjelder ferdigheter, så kan det første punktet som omhandler at kandidaten skal kunne analysere og reflektere over spørsmål og tema knyttet til læring og utdanning, konkretiseres/tydeliggjøres noe mer gjennom å ta med at analyse og refleksjon tar utgangspunkt i anvendelse av sentrale begreper og teorier. I studieplanen for bachelorprogrammet nevnes ikke ferdigheter i metode eksplisitt, så det mener jeg også bør inn.

Studieplanene for masterprogrammet er langt mer spesifisert og konkretisert. Her legges det stor vekt på forskningsorienteringen.

Det er positivt at handlingskompetanse i forhold til problemstillinger i praksis-feltet trekkes fram, siden mange av de som rekrutteres til disse fagene ikke kommer til å jobbe med forskning.

Med ganske få unntak er kjønn som forskjellskategori dårlig dekket opp i pensumlistene. Utdanningssystemet er en arena hvor kjønn spilles ut og hvor kjønnsforskjeller trer tydelig fram, også i kombinasjon med andre forskjellskategorier, og det er derfor av stor betydning

at studenter i pedagogikk gis tilgang til forskningsbasert kunnskap om dette gjennom studiene.